

УКРАЇНЬСЬКА ПРИВАТНА ШКОЛА У ЛЬВОВІ: ВИТОКИ І ОСНОВНІ ВІХИ СТАНОВЛЕННЯ (КІНЕЦЬ ХІХ – 1939 рр.)

Зародження українського приватного шкільництва у Галичині було спричинено суспільно-політичними і соціально-культурними умовами, в яких опинилася українська людність краю в другій половині ХІХ – першій третині ХХ ст. Офіційна політика австро-польської влади була спрямована на обмеження доступу української молоді до здобуття повноцінної освіти. Відсутність належного фінансування, прийняття цілої низки дискримінаційних законодавчих актів і постанов, і як наслідок – недостатня кількість навчальних закладів усіх типів, брак учителів, обмеження прав функціонування української мови, запровадження двомовності (утраквізму) та інше – усе це засвідчувало низький рівень задоволення освітніх потреб галицькими українцями в означену добу. Власне ця загрозлива для національного життя ситуація стала могутнім імпульсом для пошуку шляхів вирішення проблеми. Із зростанням національної свідомості галичан, їхньої громадської активності питання школи й освіти стало в центрі національних прагнень, полем розгортання багатьох громадсько-освітніх починів. Було сформовано розуміння і переконання, що поліпшити освітньо-шкільну ситуацію можна, тільки покладаючись на власні сили, формуючи власне бачення перспектив розвитку освітньої сфери. Такий підхід і зумовив кристалізацію ідеї української приватної школи в Галичині.

У цьому контексті заслуговує на увагу розгляд питання про становлення та розвиток наприкінці ХІХ– першій третині ХХ ст. різних типів українських приватних навчальних закладів у Львові. Створення приватної школи у Львові стало мірилом рівня національної зрілості міської української громади, усвідомленням відповідальності і обов'язку перед молодим поколінням.

Першим приватним українським навчальним закладом у Львові стала *жіноча виділова школа ім. Т. Шевченка*. Її відкриття у Львові 1898 р. було вислідом багатолітньої діяльності Руського педагогічного товариства з часу його заснування у 1881 р. щодо актуалізації освітніх проблем в українському середовищі краю, національному освідомленні українського населення, масштабної підготовчої роботи у справі організації помешкань (бурс) для проживання і харчування учнівської молоді, створення різноманітних фондів, допомогових комітетів, організацій тощо¹.

Заснування саме української жіночої навчальної установи відповідало нагальним потребам часу. На кінець ХІХ ст. у Галичині не

¹ Ясінчук Л. 50 літ Рідної школи. 1881-1931 /упоряд. та наук. ред. Д. Герцюк, П. Сікорський. – Львів: СПЛОМ, 2013. – (Серія «Бібліотека «Рідної школи»); вип. 1) . – С. 30-42.

було жодної україномовної жіночої школи. «Беручися за таку важку річ, як творення приватного шкільництва, – пише літописець «Рідної школи» Л. Ясінчук, – треба було сягнути до основ, класти перші підвалини там, де не було нічого. Уважаючи матір основою родини, треба було ту основу відповідно підготувати, треба було піти назустріч не тільки бажанням жіноцтва, але й потребі народу: дати українській жінці рідне виховання й освіту, треба було рахувати не на самих вибраних жінок, які мали охоту й спромогу користати з вищих студій, але підготовляти жіночу масу»².

У вересні 1898 р. навчання у першому класі виділової школи розпочало 32 учнів. «Скромні були початки нашої школи, – так згодом напише про витоки цього закладу одна із найвідоміших діячів школи ім. Т. Шевченка, її багаторічний директор К. Малицька, – але кожне велике

діло виростає з дрібного горчичного зерна»³. Навколо ідеї творення рідномовної навчальної інституції згуртувався прогресивний український загал. На безкоштовній основі працював перший учительський збір школи (І. Огоновський, О. Роздольський, М. Білецька, Т. Огоновська, О. Кулачковська, О. Барвінська-Бачинська, О.

Паньківська о. Д. Лопатинський) на чолі з директором Української академічної гімназії у Львові Е. Харкевичем⁴; матеріальну і фінансову допомогу надали різні громадські товариства («Дністер», «Просвіта», «Народна Торговля», «Руська бесіда», Наукове товариство ім. Шевченка та ін.), а також окремі меценати. За словами К. Малицької, «це були ті перші піонери, що з повною посвятою в повнім розумінні ваги новозаснованої школи жертвували безкорисливо свій труд для ідеї»⁵.

У наступні роки заклад активно розвивався, здобув велику популярність серед українського жіноцтва. У 1903 р. виділова школа, яка вже налічувала п'ять повних класів і більше 170 учнів, отримала «право прилюдности», а у 1909 р. українська громада Львова придбала для закладу окремий шкільний будинок по вул. Мохнацького, 12 (тепер вул. М. Драгоманова). «Матір'ю всіх пізніших шкіл «Рідної школи» як у Львові, так і в краю» назвав цю школу відомий педагог й освітній діяч С. Шах у своїй книзі спогадів «Львів– місто моєї молодости»⁶.

² Там само. – С. 43.

³ Малицька К. Перша жіноча школа Рідної школи (У ювілейне свято 35-ліття дівочої школи ім. Т. Шевченка у Львові) // Рідна школа. – 1933. – Ч. 12. – С. 201.

⁴ Малицька К. Перша середня дівоча школа в Галичині (промова на ювілейнім святі дівочої школи ім. Шевченка у Львові) // Діло. – 1933. – Ч. 142.

⁵ Малицька К. Перша жіноча школа... – С. 202.

⁶ Шах С. Львів – місто моєї молодости (Спомин присвячений Тіням забутих львов'ян). – Частина I і II. – Мюнхен, 1955. – С. 156.

У 1921/1922 н.р дівоча школа ім. Т. Шевченка була перетворена на семикласний навчальний заклад із дев'ятьма відділами. Висока наповнюваність школи (в середньому річно 230–250 учениць, а в окремі роки (1921/1922, 1922/1923 – відповідно 334 і 335), належний рівень навчально-методичної роботи, дієва система національного виховання молоді, наявність кваліфікованого педагогічного персоналу – все це забезпечило школі авторитет і повагу в українському середовищі міста і краю загалом, визнання закладу як центру професійного і національно-громадянського зростання українського жіноцтва Галичини.

Відзначимо, що у різні роки директорами школи були знані в Галичині педагоги й освітні діячі – В. Білецький, М. Коцюба, О. Макарушка, К. Малицька, О. Прокеш та ін.

На початку ХХ ст. гостро постала проблема рідномовної школи для українців, які проживали у Городоцькому передмісті Львова. До Львівського магістрату скеровувалися численні петиції, меморіали, делегації із вимогою відкрити для десятитисячної української громади народну школу. Ініціаторами цих заходів були активні члени місцевої читальні «Просвіта». Оскільки влада на ці прохання не звертала уваги, було прийнято рішення про заснування навчального закладу приватним коштом. З цією метою на початку 1910 р. був створений спеціальний «Шкільний комітет» у складі відомих освітніх діячів – В. Білецького, о. Т. Лежогубського, К. Малицької, зусиллями якого був здійснений великий обсяг підготовчої роботи – напрацювання статуту школи, наповнення фондів, придбання відповідного приміщення та ін.⁷.

З початком вересня 1910 р. школу, опіку над якою взяло тодішнє Руське педагогічне товариство, було відкрито. До першого класу записалося 46 дітей, з них 26 дівчат і 20 хлопців – вихідців переважно із незаможних українських родин. Початкові кроки новоствореного українського навчального закладу отримали прихильність і підтримку українського прогресивного загалу. Матеріальна допомога надходила від багатьох українських установ, окремих громадян. Красномовить та обставина, що першим притулком для школи стала частина будинку по вул. Дунін-Борковських, 30 (тепер вул. М. Залізняка), власником якого був свідомий українець Юрій Диць⁸.

В історико-педагогічному сенсі цікавим є і факт присвоєння школі імені видатного українського письменника, педагога Бориса Грінченка, який упродовж свого життя підтримував тісні контакти із прогресивними освітніми діячами Галичини. З цього приводу ініціативний комітет звернувся до дружини Б. Грінченка, відомої громадської діячки Марії Грінченко, із проханням підтримати цей задум і надіслав запрошення на її особисту участь в урочистостях. У листі читаємо: “Хай дух Покійного і Ваш, що так згідно ішов з ним на шляху поступу і праці для свого народу, благословляють нашу молоду інституцію

⁷ 25 літ кружка і шкіл «Рідної школи» ім. Б. Грінченка у Львові 1910/11–1935/36 : Накладом кружка «РШ» ім. Б. Грінченка у Львові. – Львів, 1937. – С. 3–5.

⁸ Там само. – С. 14.

і молоде покоління, що виростатиме у ній на сміливих і завзятих робітників...”⁹.

Не маючи змоги взяти участь у святі посвячення школи, М. Грінченко телеграмою відповіла так: “Душею до Вас лину. Нехай школа імені його виховує таких борців, як він”¹⁰. Згодом у листі до К. Малицької вона ширше висловила своє відношення до цієї акції. З огляду на вартість оцінки подвижництва української громади, поцінування імені Бориса Грінченка, наведемо фрагмент листа:

“Високоповажно добродійко!

Щиро дякую Хв. комітетові шкільному городецької школи імені Бориса Грінченка і Вам з-особна за відомості подані мені про школу. Українська школа Того, хто так багато працював задля просвіти рідного народу – це найкраще вшанування його пам’яті. І я висловлюю за це велику

й щирю подяку українському львівському громадянству.

Не могла я прибути на радісне, та разом з тим тяжко-смутно мені свято відкриття школи. Але душею була там, серед тих людей, що шанували його пам’ять, серед тих дітей, що слухали про нього і самі проказували його слова. Він любив дітей і вони його любили. Він залюбки писав для них.

Дай Боже, що би зі школи виходили чесні і працюючі робітники на користь рідному народові”¹¹.

Ініціативна, енергійна директор, відома культурно-освітня діячка, педагог Віра Трусевич зуміла вже у перший рік існування закладу закласти тверді підвалини навчання і виховання молоді у національному дусі, посилити культурно-просвітницьку роль школи для місцевої громади. Було розпочато вивчення української мови для української молоді дітей, яка навчалася у польських школах міста, започатковано підготовку хлопців з різних львівських шкіл до вступу у середні школи.

Висока фреквенція учнів зумовила у повоєнний період поділ школи на окремі відділи. У старому приміщенні закладу продовжила працювати хлоп’яча школа, яка у 1921/22 н.р. набула рівня *повної 7-класної народної школи з українською мовою навчання*. Учнівський контингент у цьому навчальному році склав 483 учні¹² і в наступному часі також мав високі показники, що свідчило про затребуваність школи для українців Львова. Приватний заклад упродовж свого існування залишався важливим осередком національного виховання української молоді. Тут мала місце

⁹ Живий пам’ятник (Про школу імені Б. Грінченка у Львові. – Київ, 1913. – С. 9 (Вирізка з журналу «Світло»).

¹⁰ Подяка Марії Грінченкової //Діло. – 1910. – Ч. 130.

¹¹ 25 літ кружка і шкіл... – С. 14.

¹² Там само. – С. 25.

дієва система учнівського самоврядування, працювали численні гуртки спортивного, відпочинкового, художньо-естетичного, наукового спрямування, велася активна робота із батьками учнів. У різні роки школу очолювали знані українські педагоги М. Петрів, о. Т. Горникевич, П. Банах, П. Біланюк.

У 1922 р. при цій народній школі Українське педагогічне товариство «Рідна школа» відкриттям *чоловічої фахово-доповнюючої школи* започаткувало справу української фахової освіти. «Таким робом, – як пише Л. Ясінчук у своїй відомій праці «50 літ Рідної школи», – бажало УПТ піти назустріч потребі народу: мати інтелігентного, кваліфікованого ремісника, а з другого боку не допустити до того, щоб українська молодь пропадала у варстатах польських і в єврейських ремісників та у виключно польських фахово-доповнюючих державних школах. Про потребу такої школи свідчить число молоді, а саме: першого року — 90, другого — 160, третього — 230 осіб»¹³. На перших порах у школі велася підготовка помічників столярів, слюсарів, шевців, згодом було відкрито відділи підготовки металістів (слюсарів, бляхарів) і деревообробників (столярів, токарів)¹⁴.

Від 1919/20 н.р. від основної школи отримує відгалуження окрема дівоча школа, яка переходить в нове приміщення у соборі св. Юра у Львові і поступово набирає *статусу 7-класної жіночої школи ім. Б. Грінченка*. Освітній жіночий заклад у міжвоєнний період вирізнявся високим рівнем організації навчально-виховного процесу, добротною матеріальною базою (обладнані кабінети, шкільна бібліотека та ін.), активною учнівською самоврядністю (Пластовий гурток, «Шкільна Щадниця», «Шкільна крамниця» та ін.). Великою мірою свій поступ школа завдячує педагогічному персоналу. Працювало 13 учителів, які постійно дбали про підвищення свого професійного рівня, відвідували різні навчально-наукові курси, складали кваліфікаційні іспити тощо. Біля керма закладу тривалий час була відомий галицький педагог й культурно-освітній діяч С. Олеськів-Федорчак.

На базі цього навчального закладу з 1924 до 1939 рр. діяла також *жіноча фахово-доповнююча жіноча школа ім. Б. Грінченка*, учні якої мали можливість доповнити загальну освіту, отриману у народних школах, а також опанувати професійними вміннями шиття, кравецтва, виготовлення галантерейних виробів, кушнірства, переплетництва.

Подібно до школи ім. Б. Грінченка має свою передісторію й *приватна українська народна школа ім. Короля Данила*. Відкриття цього закладу було ініційоване українцями іншого передмістя Львова – Жовківського, які через відсутність рідномовного закладу змушені були посилати своїх дітей на навчання у польські школи. Наприкінці ХІХ ст., як свідчить відомий український історик І. Крип'якевич, український

¹³ Ясінчук Л. 50 літ Рідної школи... – С. 135.

¹⁴ Субтельна Г. Доповнюючі професійні школи Українського педагогічного товариства «Рідна школа»: історико-педагогічний аспект / Товариство «Рідна школа»: історія і сучасність. Науковий альманах. – Ч.4.– Львів, 2007. – С.235.

національний дух охопив й цю частину міста¹⁵. За почином отців Василян у 1904 р. було засновано читальню «Просвіти», згодом й українську захоронку (дитячий садок). На початку вересня 1912 р. з ініціативи місцевого гуртка Українського педагогічного товариства відкрила двері для українських дітей і приватна народна школа імені Короля Данила, яка за час свого існування залишалася важливим центром культурно-освітнього життя українців цієї частини Львова, була одним із найбільших україномовних навчальних закладів міста. Як свідчать архівні матеріали¹⁶, для прикладу, у 1928/1929 н.р. у школі навчалось 186, 1935/1936 – 244, 1938/1939 – 256 учнів, вихідців переважно із незаможних родин – робітників, селян, ремісників, дрібних урядовців. Власне низький соціальний статус батьків унеможливив справу побудови окремого шкільного приміщення, тому школа з огляду на наповнюваність класів змінювала своє місце розташування. В історію української освіти Львова вписані такі адреси як вул. Жовківська, 62 (тепер вул. Б. Хмельницька), вул. Бальонова, 3 (тепер вул. Гайдамацька), вул. Рутовського, 22 (тепер вул. Театральна), де в різні роки розміщувалися навчальні класи школи.

Слід підкреслити про високий рівень організації у школі ім. Короля Данила національного виховання учнівської молоді. Поряд із проведенням традиційних для українських шкіл Галичини заходів відзначення пам'ятних історичних дат і подій, релігійних свят (1-го листопада, Шевченківське свято, Свято Української Матері, Св. Миколая та ін.) у школі ім. Короля Данила активно пропагувалися різноманітні форми учнівської самоврядності, господарсько-економічного вишколу молоді (шкільний кооператив, крамниця, ощадна каса та ін.). За кількістю учнівських депозитів у головній українській фінансовій інституції краю – Центральному кооперативному банку школа займала перше місце¹⁷.

При школі діяла захоронка, де проводилася підготовка дітей до навчання у першому класі. Скажімо, у 1928–1929 н.р. дошкільну установу відвідувало 59 дітей¹⁸. У вільний від навчальних занять у школі проводилися курси для неписьменних.

Управителями школи у різний час були Олекса Гайдукевич, Денис Снулик, Василь Манько, учителями – Марія Стахур, Софія Тисович, Марія Кузик, Євгенія Пашкевич, о. Антін Каштанюк та ін. Відзначимо, що у 1930-х рр. тут навчалася Ірина Сенік, згодом відома українська поетеса, активний діяч українського визвольного руху, дисидент.

Із приходом радянської влади у 1939 р. школа припинила своє існування. Сьогодні традиції цього українського приватного навчального закладу продовжує Львівська спеціалізована школа № 57, якій у 1995 р.

¹⁵ Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. – Львів, 1991. – С. 21.

¹⁶ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІАУ у Львові). – Фонд 206. – Оп. 1. – Спр. 1502 (Звіт управи школи ім. Короля Данила у Львові про роботу школи). – Арк. 15.

¹⁷ Там само. – Арк. 4.

¹⁸ Там само. – Арк. 4.

рішенням Львівської обласної ради було поновлено ім'я Короля Данила¹⁹.

Відомо, що у вересні 1927 р. як паралельний клас школи ім. Короля Данила була заснована *українська приватна школа ім. О. Кобилянської*, яка з 1929 р. рішенням кураторії Львівського шкільного округу стала значитися як двокласна школа на Замарстинові²⁰. Заклад містився у приміщенні місцевої читальні товариства «Просвіта». Учнівський контингент складала діти із бідних родин. Так, із записаних у перший рік існування школи 40 учнів, 32 походили із сімей робітників та ремісників решта – з дрібних купців, огородників²¹, що назагал не могло не відбитися на загальному становищі школи. Так, у звіті за 1930/1931 р. управитель школи жаліється, що крім головного гуртка «Рідної школи» ніхто більше не цікавиться справами закладу²². Очевидно, що з причини незадовільного фінансування і матеріальної підтримки школа так і не стала міцно на ноги. У звіті Головної управи товариства «Рідна школа» за 1933 р. про існування цієї школи вже не згадується, що дає підстави стверджувати, що вона припинила своє існування.

Під орудою Українського педагогічного товариства «Рідна школа» у міжвоєнний період у Львові діяла також *приватна українська 6-класна мішана школа ім. князя Льва*, яка розміщувалася по вул. Круп'ярській, 15. Історія цієї школи – це приклад великої пожертви і самовіддачі місцевої громади, яка зуміла власним коштом облаштувати нові приміщення для повноцінної роботи навчального закладу²³.

У контексті розвитку у Львові українських приватних народних і професійних шкіл варто виокремити діяльність *української торговельної школи*. У 1911 р. товариство «Просвіта» з метою підготовки професійних діловодів для спілок, приватних торгових підприємств заснувало у Львові першу професійну школу, випускники якої згодом стали основною кадровою опорою українського торгового бізнесу першої половини ХХ ст. в Галичині. До школи приймали учнів після виповнення 14-літнього віку, закінчення трьох класів середньої або виділової школи. Навчальний процес у школі складався з загальноосвітнього та професійного циклів. Професійний цикл становили такі предмети як наука про торгівлю, торгова математика, торгівля та вексельне право, кореспонденція та конторське діловодство, книговодство, торгова географія, товарознавство, державознавство, стенографія, каліграфія ведення зразкової контори, наука про спілки (кооперацію), машинопис; до загальноосвітніх дисциплін відносилися релігія, українська мова, польська мова, німецька мова, історія, гігієна, фізкультура²⁴.

¹⁹ Любичкий І. Рідна школа імені Короля Данила: минуле і сучасне // Педагогічна думка. – 2012. – № 4. – С. 13.

²⁰ ЦДІАУ у Львові. – Ф. 206. – Оп. 1. – Спр. 1510 (Звіти управителя школи ім. О. Кобилянської у Львові про стан діяльності школи) – Арк. 1.

²¹ Там само. – Арк. 4.

²² Там само. – Арк. 5.

²³ Як будують школу на Личакові // Новий час. – 1935. – 31 жовтня.

²⁴ Субтельна Г. Підвищення рівня фахової підготовки у професійному шкільництві Галичини: історико-

У 1925 р. торговельна школа товариства «Просвіта» перейшла під керівництво товариства «Рідна школа». Розбудові школи особливо прислужився відомий організатор фахового шкільництва в Галичині Денис Коренець. У 1930-х рр. торговельна школа мала характер національного-господарської установи. Крім дітей з Галичини, тут навчалася молодь із Волині, Холмщини, Полісся, Буковини, Закарпаття. Навчання тривало три роки і забезпечувало повну теоретичну і фахову освіту²⁵. У 1937/1938 н.р. ця школа була реорганізована в *Купецьку гімназію* з чотирирічним терміном навчання, що було значним кроком уперед у розвитку українського професійного шкільництва.

Як і у випадку із організацією українських приватних народних шкіл, на початку ХХ ст. гостро постала проблема відкриття у Львові рідномовної середньої школи. Особливо актуалізувалося питання жіночої гімназійної освіти, оскільки саме вона відкривала перед жіноцтвом шлях до вищої університетської освіти. Справою заснування української дівочої гімназії зайнявся окремий комітет, сформований із учителів Української академічної гімназії на чолі із проф. о. С. Кархутом.

Будівля колишньої гімназії Сестер василіянок. Сучасне фото

За згодою та за дорученням митрополита Андрея Шептицького 4 вересня 1906 року було урочисто відкрито *першу українську приватну дівочу гімназію Сестер Василіянок*. Це була 8-річна класичного типу середня школа, яка діяла за тодішніми австрійськими навчальними планами. Спочатку школа знаходилась на вулиці Супінського, 21

(тепер вул. Коцюбинського). Стара споруда гімназії не збереглася. На початку 1920-х років була придбана земельна ділянка в районі вул. Длугоша (тепер вул. Кирила і Мефодія), куди у 1927 р. гімназія перемістилась у новозбудоване приміщення. В умовах Польської держави (1919–1939) школа мала повні публічні права.

На чолі гімназії у різні роки були о. С. Кархут, Ю. Левицький, о. Т. Лежогубський, В. Щурат, о. В. Лициняк. Значення цієї школи для національного розвою важко переоцінити. За час свого існування гімназія сестер Василіянок виховала понад тисячу дівчат в релігійному та національному дусі, що поповнили ряди української жіночої інтелігенції Галичини²⁶.

педагогічний аспект: Навч. посібник /За ред. Я.Камінецького. – Львів, 2015. – С. 66–69.

²⁵ Звідомлення дирекції 3-літньої коєдукаційної торговельної школи товариства «Рідна школа» у Львові за 1936/37 н.р. – Львів, 1937. – С. 8.

²⁶ Пропамятна книга гімназії Сестер Василіянок у Львові /Український архів. – Т. XXII. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1980. – 334 с.

У міжвоєнний період у Львові постала ще одна українська приватна гімназія. Ініціатором її заснування виступило Товариство «Рідна школа», яке у 1923 р. організувало дівочі приватні гімназійні курси, які згодом, у 1929-1930 рр., перетворено на *приватну дівочу гімназію «Рідної школи»*. Спочатку навчання проводилося у приміщенні жіночої вчительської семінарії при вул. Мохнацького, 12, згодом гімназія займала навчальні класи польської жіночої гімназії ім. Королеви Ядвіги при вул. Валовій, 4.

Перші директори закладу – В. Андріянович, І. Кокорудз, О. Терлецький зуміли у несприятливих умовах забезпечити нормальний навчально-виховний процес. У 1934 р. школа отримала нове добре обладнане шкільне приміщення при вул. Моджеєвської, 9 (тепер вул. Кокорудзів) – дар меценатів-фундаторів Іллі та Іванки Кокорудзів. Цього ж року рішенням львівського воєводи гімназії було надане ім'я Іллі та Іванки Кокорудзів²⁷.

І нарешті, важливою віхою громадської освітньої активності, вінцем освітніх змагань галицьких українців за рідну школу стало заснування у Львові українського приватного вищого навчального закладу. У липні 1921 р. за ініціативи Наукового товариства ім. Шевченка, Товариства українських наукових викладів ім. П. Могили та Ставропігійського інституту у Львові, як відповідь на дії польської влади із закриття українських кафедр у Львівському університеті і заборону навчання в ньому для студентів української національності у Львові постав і діяв до 1925 р. Український таємний університет. У перший рік свого існування на трьох відділах (факультетах) – філософському, юридичному і медичному – навчалось 1258 студентів. У найбільш успішному 1922/1923 н.р. в університеті нараховувалося 65 кафедр, на яких працювали такі відомі українські вчені, як І. Крип'якевич, К. Студинський, І. Фещенко-Чопівський, С. Балей, М. Возняк, Л. Білецький, Ф. Колесса, І. Свенціцький та інші²⁸.

Підсумовуючи вищесказане, можна стверджувати, що в означений історичний період у Львові мало місце започаткування і розвиток різних типів українських приватних навчальних закладів (народних і фахових шкіл, гімназій, університету), що засвідчує прагнення української громади міста у складних соціокультурних умовах творити українську національну школу.

²⁷ Приватна дівоча гімназія «Рідної школи» Українського педагогічного товариства імені Іллі та Іванки Кокорудзів у Львові. – Дрогобич, 1997. – С. 32.

²⁸ Герцюк Д. Розвиток української приватної школи в Галичині (кінець XIX перша третина XX ст.) як вияв громадської ініціативи // Вісник Львівського університету. Сер. Педагогічна. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – Вип. 26. – С. 228.

Dmytro Hertsyuk

UKRAINIAN PRIVATE SCHOOL IN LVIV: THE BACKGROUND AND MAIN MILESTONES OF DEVELOPING (THE END OF THE 19th – 1939)

In the 19th century, the movement for opening the Ukrainian private schools started to develop in the Ukrainian national environment of Lviv. The initiation of that action of the national importance was caused by social, political and cultural circumstances in which the Ukrainian community of the city appeared. The official policy of the Austrian and Polish authorities aimed to restrict the availability of the full education for the Ukrainian youth. The lack of the Ukrainian public schools, accepting a number of discriminating legislative acts and resolutions, restricting the functioning of the Ukrainian language – all that proved the low satisfying of the educational needs of the Ukrainian population in Lviv. With the growth of national consciousness and public activity of the Galician Ukrainians the issues of school and education became the center of national desires, the field of many community and educational initiatives expanding. During the end of the 19th - the first third of the 20th centuries the Ukrainian community of the city in Lviv managed to create an effective system of private education at all levels - from preschool, primary and secondary schools to vocational educational institutions and even the private university.